

onderheden.

Aug. 1937
brochures
missied be-
aangehaald,
e van. Het
atie; waarin
rie nuchtere
ringing van
t, geloof ik
In heel dat
geen blijken
ongeloovigen
Hepp soms
zetten", dan
versta, nog
ouwen, hij
ht het eens

K. S.

UNST

van 't landt
, V., Baarn.
rte van een
rengen, om
vermelden.
te stroom is
it de vloed.
ndere plaats
ht van Mar-
eds een te

een hymne
ymne is een
t, bij uitstek
e ontroering
en bevat wel
episch, ver-
olsch gebeud
d beschrijft.
twee genres
e wisselende
vertolkt door
eiden, maar
er vertolken.
oort middel-
r vooral in
n gepersoni-
persoon. Het
a door stem-
ten, dat den
het kind, dat
vigt, die ons
nieuwe uit-

s dadelijk de

erder beves-

rt, dat is de
groote raam
ik, dat Lucas
rijving terug-
lingen noemt,
elangrijk zijn.
Want dat hij
s hier, stemt
laar, dat deze
opstand van
atregel, waar-
as gebleven,
eweeg onder
stichting van
r Zeloten; de
ou laten gel-
s verzet tegen
n tijd, onmid-
uzalem. Maar
ooren van het
gelien.¹¹ Zoo
ook het aan-
otisme. Niet,
ormatie daar-
an Jeruzalem
t in Palestina
heerschappij
te, die voor-
Judas' vader
en dood moe-
heid bleef be-
tel den regee-
Toch bereikte
des wist deze

ngstori, a.w. 28;
ent, dat er geen

gstori, 29; Zahn,
h. Wtb. II, 880,

Proloog. Zoals de uitzwermende bijen zich samen-
groepen om de koningin, de huiswaarts keerende
schapen gehoorzaam den hamel volgen, de weg-
trekkende zwaluwen de koers nemen van de voor-
vliegster, zoo volgt geheel een volk zijn vorsten-
huis, gesymboliseerd in dit kind.

Eén voere ons aan, die zichzelf gevoerd weet
over vele geslachten door 't luimige lot
en brenge, waar 't hart om zóó luid gerumoerd
ons allen naar vrede en eenheid — in God. [heeft,

De Man met de Vlag leidt de stemmen van het
verleden in, door te wijzen op de bewogen tijden,
waarin de Oranjes waakten voor 's lands behoud.
De deugden die de afstammelingen van dit huis
sierden, worden sprekend ingevoerd, verpersoon-
lijkt in prins en vorstin, die in hooge mate
die eigenschappen vertoonden. De Trouw in Wil-
lem van Oranje, het Geloof in Juliana van Stol-
berg, de Heldhaftigheid in Frederik Hendrik, de
Liefde in Louise de Coligny, het Beleid in Wil-
lem III, den Stadhouder-Koning, de Toewijding
in Koningin Emma. Een koor verbindt het ver-
leden met het heden.

Als voorbeeld moge ik hier geven het fraaie
koor, dat het teedere en toch kracht gevende ge-
loof bezingt van Juliana van Stolberg:

Haar wand'len was een reis omhoog
door licht en leed, een regenboog,
zoo is zij ons verschenen.
Een liefde, die het groot omving,
maar den Spanjool een vuren kling
dreigende om hem henen.
O! dat uit haar een heilige sprank
mag gloeien in die jongste rank —
En laat ons die beschutten mogen,
om Harentwil, het hart bewogen
door dank
door dank.

Het heden spreekt bij monde van de stemmen
der verschillende provincies en koloniën. Schitte-
rend weet de dichter het kenmerkende van elk
gewest uit te laten komen. Hoe verschillend ook
de geest der bevolking en de structuur van den
bodem is, uit die verscheidenheid klinkt één stem
op van vreugde en saamhoorigheid. Nederland
en zijn Overzeesche Gewesten scharen zich om
het kind, waaraan zij hun toekomst toevertrouwen.
Zuiver abstract zijn de stemmen die de toe-
komst bezingen, zooals de dichter die biddend
verwacht, als ook daarin blijft wapperen de oude
drickleur.

Wetenschap, handel, landbouw, zeevaart, staat-
kunde, defensie en kunst beloven het pasgeboren
kind:

Wij zullen het steunen, leiden en dragen,
in Voor- en Tegenspoeds daagsch gegons —
Zoo moge het zelve ons eenmaal schragen —
Voor beiden wij bidden: God zij met ons!

Het dankgebed voert de Hymne boven het
dramatische gebeuren weer uit tot de aanbidding
van God en de bede:

revolutionaire actie vrijwel te vernietigen. Boven-
dien was het voor de patriotten een nadeel, dat ze
te veel lokaal werkten, en bijna geen contact met
elkaar hadden. En zoo liep de beweging eigenlijk
dood, vooral toen de Farizeën, die aanvankelijk
het verzet steunden, het hoofd in den schoot leg-
den, na de bittere ervaringen, die men had opge-
daan. Ze kwamen tot de overtuiging, dat alle po-
gingen tot vruchteloosheid waren gedoemd, gezien
de overmacht van Rome; althans, zoolang de
Messias niet gekomen is. Daarmee was de doods-
steek toegebracht aan de revolutie, gelijk men die
tot nu toe had gepleegd. En waarschijnlijk zou
men van verderen opstand hebben afgezien, als
niet de beschrijving was gekomen. Want de ver-
bittering wordt nu zoo groot en zoo algemeen, dat
dadelijk de vlam weer uitlaat zonder weer te
dooven. Met deze beschrijving verandert heel het
politieke aspect van Israël. De adel, de aanzien-
lijken, allen die voorname betrekkingen bekleeden,
blijven trouw aan Rome; ze vreezen bij opstand
het verlies van hun positie; en daarom heeft deze
groep (de Sadduceën) niets van revolutie willen
weten. En de Farizeën, hoezeer ze dogmatisch ook
tegenover de Sadduceën staan, gaan, al is het uit
andere motieven (zie boven), in deze kwestie met
de Sadduceën mee; en maken met hen front tegen
de Zeloten, zooals die zich onder leiding van Judas
hebben georganiseerd. Judas bewoog zijn landge-
nooten tot den afval; ze deden zonde, wanneer ze
bereid waren, den Romein belasting te betalen, en
wanneer ze naast God sterfelijke heeren wilden
erkennen.¹² Dogmatisch gaan ze volkomen met de
Farizeën mee. Maar hun houding tegenover den
Romein haten ze. En zoo brengt deze beschrijving
onder het volk een totale verschuiving, wat betreft
de partijgroepering; en een hevige onderlinge
spanning, die wel de klassieke formulering vond
in de bekende vraag: is het geoorloofd den keizer
schatting te geven? Augustus' registratie is zoo
geworden een wezenlijk constitutieve factor in den

¹²) Pickl, 13—34; een bewijs, dat men iets besefte van de
antichristelijke tendenzen achter de beschrijving.

Hoed Oranje's Huis en hoven,
maak verdeeldheids stem weer stil.
Enkel in U te gelooven,
zeggen ons, om Christus' wil.

Het gedicht verscheen als eerste Elekerlyc-boek,
dat wil dus zeggen dat het bestemd is voor ieder-
een, een volksboek in den goeden zin van het
woord. Of de dichter er in geslaagd is den volks-
toon te treffen, zal nog moeten blijken. Gedichten
worden niet veel gelezen, en velen zullen zich
misschien daarom afgeschrikt gevoelen door den
omvang van deze hymne. Maar hoewel het boek
in opdracht van de uitgevers gemaakt is, vertoont
het nergens het kenmerk van een maakwerk. Wel
is het vooral berekend ook voor declamatie en de
radiovoordracht deed zijn goede kwaliteiten in dit
opzicht voortreffelijk uitkomen. De groote wel-
luidendheid, de krachtige dictie, de beeldende taal
maken het tot een genot voor het oor.

Door de zeer vele alliteraties krijgt het vers
soms een ietwat gewrongen vorm, maar onduide-
lijk wordt het niet, als men het goed leest, dus
met aandacht proevend de klankwaarde.

Nationaal door zijn inhoud, zuiver christelijk van
stemming is het gedicht een aanwinst voor onze
christelijke vaderlandsche literatuur.

Gr.

H. S.



(Alle inzendingen, deze rubriek betreffende, aan
Ds D. van Dijk, Akkerstraat 26, Groningen.)

Moeten en niet-kunnen.

Twee waarheden leert ons de Schrift, die den
prediker van het Evangelie wel eens in de war
brengen en hem doen vragen: „hoe moet ik daar
nu mee aan, hoe geef ik die beide waarheden hun
recht, zonder er door te breken de kracht van
mijn prediking?”

Ook zijn er niet weinigen onder Gods volk, die
in hun leven de harmonie tusschen deze beide
waarheden maar niet kunnen vinden.

Ik bedoel dit.

Aan den eenen kant leert de Schrift heel duide-
lijk, dat wij moeten gelooven.

Aan den anderen kant wordt ons gezegd, dat wij
tot gelooven van nature gansch onbekwaam zijn.
Zet maar eens naast elkander het woord van
Jezus in Markus 1:15: „Bekeert u en geloof het
Evangelie” en dat in Joh. 6:44 „Niemand kan tot
Mij komen tenzij de Vader, die Mij gezonden heeft
hem trekke”.

En de beide draden, die wij in deze twee woor-
den zich aan ons zien vertoonen, loopen heel den
Bijbel door.

Natuurlijk mag geen mensch trachten, noch in
zijn bearbeiding van anderen, noch voor zijn eigen
leven, één van deze twee te negeren.

Dat zou zijn geweld doen aan Gods
openbaring.

gang van Christus' ambtsdienst.

Op het oogenblik van Zijn geboorte raakt het
volk verdeeld in twee kampen, en Christus komt
straks daartusschenin te staan. Aan den eenen
kant treffen we het volk met zijn aardse, d.w.z.
fel-nationalistische Messias-verwachting; en zij ver-
wachten, dat Jezus hen uit de vernedering en de
tyrannie van Rome zal verlossen. Jezus weet, dat
ze zullen komen en Hem met geweld koning maken
(Joh. 6:15); en nog op den dag van Zijn hemel-
vaart vragen de discipelen, of Hij in dezen tijd
aan Israël het koninkrijk zal oprichten, of Hij den
troon van Zijn vader David nu weer gaat her-
stellen. Aan den anderen kant vreest het San-
hedrin gedurig, dat Hij den opstand zal beginnen,
en die vrees neemt telkens toe. Tot tenslotte
Kajafas het college aan het verstand gaat brengen,
dat ze Hem uit den weg moeten ruimen; want
indien ze Hem alzo laten geworden, de Romeinen
zullen komen en wegnemen beide onze plaats en
ons volk. Dat zegt hij niet, om zijn eigenlijk motief
te verbergen; dat is werkelijk in de oogen van alle
leidende figuren het groote gevaar, dat dreigt. En
zoo zijn er veel meer gegevens, dat de eene groep
Zijn dood zoekt, omdat men vreest, dat Hij den
strijd tegen Rome zal beginnen, terwijl de andere
groep dat juist van Hem verwacht. Uit vrees voor
Zijn zelotische actie hebben de leiders Hem over-
geleverd aan Pilatus. En het volk geeft Hem ook
over, omdat men in Hem is teleurgesteld. Zoo is
het, althans voor een zeer belangrijk deel, de span-
ning tusschen de beide groepen, die Christus aan
het kruis bracht; maar die spanning heeft als
achtergrond de beschrijving.

En dat wil dus zeggen, dat God, op het oogen-
blik van Christus' geboorte, reeds den weg baant
voor Golgotha. In de beschrijving van Augustus
legt Hij al den grondslag voor Christus' bloedstor-
ting. Maar daarin ook voor de volkomen restau-
ratie van Davids troon. Immers, Christus heeft Zijn
troon gegrond op Zijn eigen bloed. Hij is gehoor-
zaam geworden tot den dood des kruises; daarom
heeft God Hem ook uitermate zeer verhoogd.

Ook zouden wij daardoor elkander en onszelf
schade doen.

De groote vraag is echter (en juist daarin dwaalt
men telkens), welke plaats aan ieder van die twee
waarheden in de prediking en in eigen leven ge-
geven moet worden.

Het lijkt mij toe, dat de oplossing van die vraag
gemakkelijk kan worden gemaakt door het trek-
ken van een parallel.

Ik bedoel daarmee dit.

In de Schrift wordt ons geleerd de praedesti-
natie.

Van eeuwigheid af staan, onuitwischbaar, in
Gods Boek geschreven de namen van hen, die
zullen zalig worden en de namen der verworpenen.

Het spreekt vanzelf, dat deze ontzaglijke waar-
heid in de prediking en in het leven niet mag
worden verdoezeld.

Maar, ieder, die Schriftuurlijk de dingen ziet, be-
grijpt, dat men in de prediking (om daar nu bij te
blijven) nooit bij het aanbod van Gods genade in
Christus, de uitverkiezing te pas mag brengen in
dezen vorm, dat men zou zeggen: „ja, dat is nu
wel waar, dat wie in Christus geloofd zalig wordt,
maar — denkt er aan, dat is alléén voor de uit-
verkorenen; de verworpenen zullen daar nooit
deel aan krijgen”.

Wie op die manier preekte zou in het hart der
hoorders de vraag der radeloosheid doen rijzen:
„maar zou ik wel een verkorene zijn, zou het wel
voor mij wezen?”

De waarheid der verkiezing krijgt zijn beteekenis
eerst wanneer wij geloofd hebben. Zoolang ik
dat niet heb gedaan, behoort de verkiezing tot de
verborgene dingen, die voor den Heere onzen
God zijn.

Eerst als ik geloofd heb weet ik, dat ik een
uitverkorene ben en dan krijgt die waarheid der
praedestinatie voor mij zijn heerlijke beteekenis.

Dan laat zij mij zien, dat alles uit God is, dat
daarom Hem alléén de eere toekomt, maar dat ik
nu ook eeuwig in Zijn hand veilig ben.

Wie, vóór dat hij geloofd, zich met de vraag
naar zijn al- of niet-verkoren-zijn gaat bezig hou-
den, komt altijd verkeerd uit.

Zoo nu is het ook met de zaak van het moeten
en toch niet kunnen gelooven.

Mij is de eisch opgelegd als Dienaar des Woords
om allen die mij hooren te zeggen: „bekeert u en
geloof het Evangelie”.

Ik mag daaraan niet verbinden de prediking:
„gij moet wel, maar — gij kunt het van
u zelf niet”.

In dien vorm komt deze waarheid in de Schrift
nergens voor.

Heeft ooit Johannes de Dooper, hebben ooit
de apostelen in dien vorm de onmacht des men-
schen gepredikt?

Natuurlijk kan God Almachtig ook door een
dergelijke evangelieverkondiging zondaars tot het
geloof brengen.

Maar dan is dat ondanks de prediking. Van een
prediking als ik daar teekende kan niet anders
verwacht worden dan dat de hoorders zeggen

En dat is nu het wonderlijke van die beschrij-
ving. Augustus moet dat doen, om zijn rijk, het rijk
van den antichrist, te bevestigen. Maar als hij het
doet, dan graaft hij meteen zijn eigen graf. Als hij
het wilt, dan juist moet hij verliezen. Hij kan niet
anders dan verliezen. Deze beschrijving heeft hij
noodig voor zijn triomf, maar die wordt toch ook
zijn nederlaag. Babels spraak wordt nu opnieuw,
en nog veel majestueuzer, verward. Augustus
bouwde Babel door de beschrijving; en God laat
hem begaan. Want Hij gaat door diezelfde registra-
tie Babel verstoren. Wie zou ook tegen God strij-
den, die den vijand, zonder dat hij het vermoeden
kan, met zijn eigen wapens verteert? Dus mag
daar een dogma uitgaan van den keizer Augustus,
dat Babel worde herbouwd; en dus mag die bouw
ditmaal ook zeer voorspoedig zijn; want zoo wordt
de spraak definitief verward.

Augustus mag wel de zelfstandigheid van Israël
opheffen, en het inlijven bij Rome; want God heeft
juist een sloopster nodig. Het oude rasterwerk kan
nu vervallen; want de ure komt, en is nu, dat de
zegen van Abraham uitgaat tot alle volken. Hij
mag nu wel de organisatie van het wereldrijk
gaan perfectioneeren; want de heirbaan moet wor-
den gelegd, waarlangs de Christus straks kan
rijden op het Woord der waarheid, opdat Hij
heersche van zee tot zee.

En daarom is deze beschrijving niet maar het
middel, waardoor God in Zijn voorzienigheid zorg-
de voor de vervulling van Micha 5:1; niet maar
het middel, waardoor Hij Christus Zijn geboorte-
plaats deed bereiken. Want Hij zorgde zoo voor de
vervulling van al Zijn woorden, van Zijn eene
Woord. Hij baande zoo niet maar den weg tot de
plaats der geboorte, maar voor het feit van
Golgotha, en voor de verhooring op Paschen, en
voor Pinksteren met zijn wereldkerk, en voor den
jongsten dag met den finalen val van Babel, en de
consolidatie en consummatie van den troon van
David. Daarom was deze beschrijving groot voor
de komst van het Koninkrijk der hemelen.

K.

B. H.